

İş ve Meslek Bakımından Ayırım hakkında 111 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 22.12.1966 - Sayı : 12484)

No.
811

Kabul tarihi
13.12.1966

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının 1958 yılında Cenevre'de toplanan 42 nci Genel Konferansında kabul edilen «İş ve Meslek Bakımından Ayırım hakkında 111 sayılı Sözleşme» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Sözleşme - 111

İŞ VE MESLEK BAKIMINDAN AYIRIM HAKKINDA SÖZLEŞME

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından toplantıya çağırılarak 4 Haziran 1958 de Cenevre'de kırkikinci toplantısını yapan

Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansı,

Toplantı gündeminin dördüncü maddesini teşkil eden, iş ve meslek alanında ayırım ile ilgili çeşitli tekliflerin kabulünü ve

Bu tekliflerin bir milletlerarası sözleşme şeklini almasına, karar verecek, ve

Filâdelfiya beyannamesinin; ırk, inanç ve cinsiyetleri ne olursa olsun, bütün insanların, hürriyet, şeref, ekonomik güvenlik ve eşit imkân şartları içinde kendi maddi refah ve mânevi gelişmelerini gözetme haklarını tevidettiğini, ve

Ayırımın, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde belirtilen hakları ihlâl ettiğini,

Göz önünde tutarak,

B'n dokuzvüz ellisekiz yılı Haziran ayının yirmibesinci günü ayırım (İş ve meslek) sözleşmesi, 1958 adını taşıyacak olan aşağıdaki sözleşmeyi kabul eder.

Madde - 1.

1. Bu sözleşme bakımından «ayırım» deyimini

(a) ırk, renk, cinsiyet, din, siyasi inanç, ulusal veya sosyal menşee bakımından yapılan ve iş veya meslek edinmede veya edinilen iş veya meslekte tabi olunacak muamelede eşitliği yok edici veya bozucu etkisi olan her türlü ayrılık gözetme, ayrı tutma veya üstün tutmayı,

(b) ilgili üç memleketin, varsa, temsilci, işçi ve işveren teşekkülleri ve diğer ilgili makamlarla istişare etmek suretiyle tesbit edeceği meslek veya iş edinmede veya edinilen iş veya meslekte tabi olunacak muamelede eşitliği yok edici veya bozucu etkisi olan bütün diğer ayrılık gözetme, ayrı tutma veya üstün tutmayı,

ifade eder.

2. Belirli bir iş için, o işin mahiyeti icabı yapılan, her hangi bir ayrılık gözetme, ayrı tutma veya üstün tutma ayırım sayılmaz.

3. Bu sözleşme bakımından «iş» ve «meslek» terimleri, meslekî eğitime, bir işe ve çeşitli mesleklere girmeyi ve çalışma şartlarını kapsar.

Madde - 2.

Bu sözleşmenin yürürlükte bulunduğu üye memleketler, ulusal şartlara ve tatbikata uygun metodlarla; bu sözleşmede ele alınan anlamıyla her türlü ayırım ortadan kaldırmak maksadıyla, iş veya meslek edinmede ve edinilen iş veya meslekte tabi olunacak muamelede eşitliği geliştirmeyi hedef tutan millî bir politika tesbit ve takibetmesi taahhüdeder.

Madde - 3.

Bu sözleşmenin yürürlükte bulunduğu üye memleketler, ulusal şartlara ve tatbikata uygun metodlarla,

(a) Sözü edilen politikanın kabulünü ve uygulanmasını teşvik için işçi ve işveren teşekkülleri ve diğer ilgili teşekküllerin işbirliğini temine gayret etmeyi,

(b) Bu politikanın kabulünü ve uygulanmasını sağlayacak kanunları kabul ve eğitim programlarını teşvik etmeyi,

(c) Bu politika ile bağdaşmayan her türlü kanuni hükümleri kaldırmayı ve idari talimat ve tatbikatı değiştirmeyi,

(d) Bu politikayı istihdam konusunda millî bir makamın doğrudan doğruya kontrolü altında takibetmeyi,

(e) Bu politikanın mesleke yöneltme, meslekî eğitim ve iş ve işçi bulma hizmetlerinde, millî bir makamın sevkü idaresinde uygulanmasını temin etmeyi;

(f) Sözleşmenin uygulanması ile ilgili yıllık raporlarında, bu politikanın uygulanması konusunda alınan tedbirleri, ve bu tedbirler yoluyla elde edilen sonuçlar belirtmeyi;

Taahhüdeder.

Madde - 4.

Devletin güvenliğine hâle getiren faaliyetlerden ötürü muhik sebeplerle zanlı bulunan veya bu faaliyetlere girişen bir şahıs hakkında alınan tedbirler, ilgili kişinin millî tatbikata uygun olarak kurulmuş olan yetkili bir makama başvurma hakkı saklı kalmak şartıyla, ayırım sayılmaz.

Madde - 5.

1. Milletlerarası Çalışma Konferansınca kabul edilmiş olan diğer sözleşme veya tavsiyelerle öngörülmüş bulunan özel koruma ve yardım tedbirleri ayırım sayılmaz.

2. Her hangi bir üye, varsa temsilci, işveren ve işçi teşekkülleriyle yapılacak görüşmeden sonra, cinsiyet, yaş, sakatlık, aile sorumlulukları veya sosyal veya kültürel durumları dolaşısıyla, özel şekilde korunma veya yardım ihtiyacında oldukları genel olarak kabul edilmiş bulunan kişilerin özel ihtiyaçlarını karşılamak amacını güden özel tedbirlerin ayırımı sayılmıyacağına karar verebilir.

Madde - 6.

Bu sözleşmeyi onayan üye memleketler, sözleşme hükümlerini, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasası hükümleri uyarınca, anavatan dışı ülkelere uygulanacağını taahhüdeder.

Madde - 7.

Bu sözleşmenin kesin onama belgeleri, tescil edilmek üzere, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilir.

Madde - 8.

1. Bu sözleşme, ancak onama belgesi Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü tarafından tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerini bağlar.
2. Sözleşme, iki üyenin onama belgelerinin Genel Müdür tarafından tescilinden itibaren oniki ay sonra yürürlüğe girer.
3. Bundan sonra, bu sözleşme, her üye hakkında, kendisinin onama belgesinin tescilinden itibaren oniki ay geçince yürürlüğe girer.

Madde - 9.

1. Bu sözleşmeyi onayan üye memleketler, sözleşmenin ilk yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on yıl geçtikten sonra, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne yazılarak tescil ettirecekleri bir ihbarname ile onamayı feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden itibaren bir yıl sonra yürürlüğe girer.
2. Bu sözleşmeyi onayan ve yukardaki fıkrada sözü edilen on yıllık devrenin bitiminden itibaren bir yıl içinde, bu madde gereğince kendisine tanınan fesih hakkını kullanmayan üye memleketler yeniden on yıllık bir devre için bağlanırlar ve bundan sonra bu sözleşmeyi her on yıllık devre sonunda, bu maddede öngörülen şartlarla feshedebilirler.

Madde - 10.

1. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, teşkilât üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onamaların ve fesih ihbarlarının tescilini, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının bütün üyelerine tebliğ eder.
2. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü kendisine gönderilen ikinci onama belgesinin tescilini, teşkilât üyelerine tebliğ ederken, bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında teşkilât üyelerinin dikkatini çeker.

Madde - 11.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukardaki maddelerin hükümleri gereğince tescil ettiği bütün onama ve fesih ihbarlarına ait her türlü bilgiyi Birleşmiş Milletler Andlaşmasınının 102 nci maddesi uyarınca tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine gönderir.

Madde - 12.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu lüzum göreceği zamanlarda Genel Konferansa bu sözleşmenin uygulanması hakkında bir rapor sunar ve sözleşmenin tamamen veya kısmen değiştirilmesi konusunun konferans gündemine konulup konulmaması lüzumunu inceler.

Madde - 13.

1. Konferansın bu sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabul etmesi, ve yeni sözleşmede aksine hüküm olmaması halinde :
  - (a) Değişik yeni sözleşmenin bir üye tarafından onanması, yukardaki 9 ncu madde hükümleri nazara alınmaksızın, değişik yeni sözleşmenin yürürlüğe girmiş olması kayıt ve şartıyla, bu sözleşmenin derhal ve doğrudan doğruya feshini tazammun eder.
  - (b) Değişik yeni sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren, bu sözleşme üyelerin onamasına açık bir sözleşme olmaktan çıkar.
2. Bu sözleşme, onu onayıp da değişik sözleşmeyi onamamış bulunan üyeler için şimdiki şekil ve muhtevası ile muteber olmakta devam eder.

Madde - 14.

Bu sözleşmenin İngilizce ve Fransızca metinlerinin her ikisi de aynı şekilde muteberdir.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
1	24	577	36	94	487
5	64	139	37	14	446,468:469,
8	117	379:380,419, 473:476			478,493:494
	118	545,560,566:569			
	119	641,672,679:682			

I - Gerekçeli 85 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 117 nci Birleşimine, 852 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosununun 14 ncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Dışişleri ve Çalışma, Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Sosyal İşler komisyonları görüşmüştür.